

Asia: VN/5360/2026

## **Luonnokset valtioneuvoston asetuksiksi eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026-2028 maksamista korvauksista ja eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta**

Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n sekä liitteiden 1 ja 3 muuttamisesta

### **1 §. Soveltamisala**

British American Tobacco ("BAT") jakaa ministeriön huolen roskaantumisen ja asianmukaisen laajennetun tuottajavastuun toteuttamisesta. Kuten BAT lausui jätelain muuttamista koskevaan hallitukseen esitykseen, BAT katsoo, että soveltamisala ei nikotiinipussien osalta ole tarkoituksenmukainen sillä:

- Uudistettu jätelaki ja nyt lausunnoilla oleva asetusluonnos asettavat tuotteet ja tuottajat epätasa-arvoiseen asemaan muihin jäsenmaihin verrattuna, sillä ehdotus olisi yksipuolinen kansallinen lisäys, jota ei ole mukana muiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä.
- Lisäksi päätös sisällyttää kaikki nikotiinipussit tuottajavastuun piiriin riippumatta siitä, sisältävätkö ne muovia, vaikuttaa valmistajien kannustimiin innovoida ja kehittää muovittomia vaihtoehtoja.

BAT näkee, että sekä muovia sisältävien että muovittomien nikotiinipussien yhdenvertainen kohtelu on ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja aiheuttamisperiaatteen ("saastuttaja maksaa" -periaate) kanssa. Muovittomat nikotiinipussit eivät aiheuta muovijätettä eivätkä kuormita ympäristöä samalla tavoin kuin muovia sisältävät tuotteet. Jos laajennettu tuottajavastuu koskee sekä muovia sisältäviä että muovittomia nikotiinipusseja samalla tavalla, ei synny merkittävää kannustinta siirtyä ympäristölle kestävämpiin tuoteformaatteihin, mikä on vastoin saastuttaja maksaa -periaatteen perimmäistä tarkoitusta eli sitä, että ympäristölle haitallisempien tuotteiden markkinoille saattajat kantavat suhteellisesti suuremman osan kustannuksista. Lisäksi tällainen lähestymistapa antaa huonon esimerkin, koska se ei palkitse niitä tuottajia, jotka ovat jo

panostaneet kestävämpiin tuotteisiin, ja tämä heikentää ympäristösääntelyn uskottavuutta kestävännovaation ohjauksena. Lisäksi muut vastaavat muovittomat tuotteet, jotka aiheuttavat roskaantumista, eivät kuulu tuottajavastuun piiriin lainkaan, mikä asettaa muovittomien nikotiinipussien tuottajat huonompaan asemaan ilman objektiivista perustetta.

## Voimaantulo ja siirtymäsäännös

BAT yhtyy ministeriön näkemykseen voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä ja pitää välttämättömänä, että toimijoille annetaan riittävä siirtymäaika.

### Liite 1

-

### Liite 3

British American Tobacco ("BAT") jakaa ministeriön huolen roskaantumisesta ja asianmukaisen laajennetun tuottajavastuun toteuttamisesta. Kuten BAT lausui jätelain muuttamista koskevaan hallitukseen esitykseen, BAT katsoo, että soveltamisala ei nikotiinipussien osalta ole tarkoituksenmukainen sillä:

- Uudistettu jätelaki ja nyt lausunnoilla oleva asetusluonnos asettavat tuotteet ja tuottajat epätasa-arvoiseen asemaan muihin jäsenmaihiin verrattuna, sillä ehdotus olisi yksipuolinen kansallinen lisäys, jota ei ole mukana muiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä.
- Lisäksi päätös sisällyttää kaikki nikotiinipussit tuottajavastuun piiriin riippumatta siitä, sisältävätkö ne muovia, vaikuttaa valmistajien kannustimiin innovoida ja kehittää muovittomia vaihtoehtoja.

BAT näkee, että sekä muovia sisältävien että muovittomien nikotiinipussien yhdenvertainen kohtelu on ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja aiheuttamisperiaatteen ("saastuttaja maksaa" -periaate) kanssa. Muovittomat nikotiinipussit eivät aiheuta muovijätettä eivätkä kuormita ympäristöä samalla tavoin kuin muovia sisältävät tuotteet. Jos laajennettu tuottajavastuu koskee sekä muovia sisältäviä että muovittomia nikotiinipusseja samalla tavalla, ei synny merkittävää kannustinta siirtyä ympäristölle kestävämpiin tuoteformaatteihin, mikä on vastoin saastuttaja maksaa -periaatteen perimmäistä tarkoitusta eli sitä, että ympäristölle haitallisempien tuotteiden markkinoille saattajat kantavat suhteellisesti suuremman osan kustannuksista. Lisäksi tällainen lähestymistapa antaa huonon esimerkin, koska se ei palkitse niitä tuottajia, jotka ovat jo panostaneet kestävämpiin tuotteisiin, ja tämä heikentää ympäristösääntelyn uskottavuutta kestävännovaation ohjauksena. Lisäksi muut vastaavat muovittomat tuotteet, jotka aiheuttavat roskaantumista, eivät kuulu tuottajavastuun piiriin lainkaan, mikä asettaa muovittomien nikotiinipussien tuottajat huonompaan asemaan ilman objektiivista perustetta.

# Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille vuosilta 2026–2028 maksamista korvauksista

## 1 §. Soveltamisala

British American Tobacco ("BAT") jakaa ministeriön huolen roskaantumisesta ja asianmukaisen laajennetun tuottajavastuun toteuttamisesta. Kuten BAT lausui jätelain muuttamista koskevaan hallitukseen esitykseen, BAT katsoo, että soveltamisala ei nikotiinipussien osalta ole tarkoituksenmukainen sillä:

- Uudistettu jätelaki ja nyt lausunnoilla oleva asetusluonnos asettavat tuotteet ja tuottajat epätasa-arvoiseen asemaan muihin jäsenmaihin verrattuna, sillä ehdotus olisi yksipuolinen kansallinen lisäys, jota ei ole mukana muiden jäsenvaltioiden lainsäädännössä.
- Lisäksi päätös sisällyttää kaikki nikotiinipussit tuottajavastuun piiriin riippumatta siitä, sisältävätkö ne muovia, vaikuttaa valmistajien kannustimiin innovoida ja kehittää muovittomia vaihtoehtoja.

BAT näkee, että sekä muovia sisältävien että muovittomien nikotiinipussien yhdenvertainen kohtelu on ristiriidassa yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja aiheuttamisperiaatteen ("saastuttaja maksaa" -periaate) kanssa. Muovittomat nikotiinipussit eivät aiheuta muovijätettä eivätkä kuormita ympäristöä samalla tavoin kuin muovia sisältävät tuotteet. Jos laajennettu tuottajavastuu koskee sekä muovia sisältäviä että muovittomia nikotiinipusseja samalla tavalla, ei synny merkittävää kannustinta siirtyä ympäristölle kestävämpiin tuoteformaatteihin, mikä on vastoin saastuttaja maksaa -periaatteen perimmäistä tarkoitusta eli sitä, että ympäristölle haitallisempien tuotteiden markkinoille saattajat kantavat suhteellisesti suuremman osan kustannuksista. Lisäksi tällainen lähestymistapa antaa huonon esimerkin, koska se ei palkitse niitä tuottajia, jotka ovat jo panostaneet kestävämpiin tuotteisiin, ja tämä heikentää ympäristösääntelyn uskottavuutta kestävän innovaation ohjauksena. Lisäksi muut vastaavat muovittomat tuotteet, jotka aiheuttavat roskaantumista, eivät kuulu tuottajavastuun piiriin lainkaan, mikä asettaa muovittomien nikotiinipussien tuottajat huonompaan asemaan ilman objektiivista perustetta.

## 2 §. Kiinteämääräinen asukaskohtainen vuosikustannus

Asetusluonnoksen mukaan suodattimellisten tupakkatuotteiden, tupakansuodattimien ja nikotiinipussien tuottajat maksaisivat kunnille korvausta näihin tuotteisiin liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta. Esityksen mukaan kummankin tuoteryhmän tuottajat maksaisivat vuosittain 560 000 euroa, jos kaikki Manner-Suomen kunnat hakisivat korvauksia.

BAT kiinnittää huomiota siihen, että ministeriö ei ole asetusluonnoksessa perustellut tarkemmin tiedotukseen ja neuvontaan kohdistuvien korvausten tasoa. Perustelumuiotuksessa ei avata sitä, mihin perusteisiin kiinteä asukaskohtainen tiedotus- ja neuvontakustannus 0,10 euroa asukasta kohden perustuu. SUP-direktiivin (2019/904/EU, kertakäyttömuovidirektiivi) 8(4) artiklassa edellytetään, että kustannukset määritetään läpinäkyvästi, eivätkä ne saa ylittää määrää, joka on tarpeen kyseisten palvelujen tehokkaaseen tuottamiseen. Riittävän perustelun puuttuminen heikentää olennaisesti toimenpiteen oikeasuhtaisuutta.

BAT katsoo, että nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset ovat asetusluonnoksessa suhteettoman korkeat. Mikäli tiedotuksen ja neuvonnan tavoitteena on roskaamisen vähentäminen, olisi BATin näkemyksen mukaan perusteltua, että siitä aiheutuvat korvaukset olisivat suhteessa syntyvän roskaamisen määrään.

Se, että tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset jaetaan tasaisesti tupakkatuotteiden ja suodattimien sekä nikotiinipussien tuottajien kesken, poikkeaa merkittävästi asetuksen muiden korvausten määräytymisperusteista. Esimerkiksi siivouskustannusten osalta korvaukset kohdennetaan tuoteryhmittäin sen perusteella, kuinka suuren osuuden kyseisen tuoteryhmän tuotteet muodostavat kuntien yleisiltä alueilta kerätystä ja siivotusta jätteestä. Nikotiinipussien osuus siivouskustannuksista on vain 3,4 %, kun taas tupakkatuotteiden ja suodattimien osuus on 17,7 %.

Lisäksi tiedotus- ja neuvontamateriaalit ovat luonteeltaan sellaisia, että ne voitaisiin tuottaa kertaluontoisesti, jolloin vuosikohtaiset kustannukset eivät ole perusteltuja tai tehokkaita.

### **3 §. Keräyskustannusten jakaminen tuoteryhmittäin**

Suomessa käytetyistä nikotiini- ja nuuskapusseista noin 70 prosenttia on tuotu maahan matkustajatuontina tai laittomasti, kuten esimerkiksi salakuljettamalla tai verkkokaupan välityksellä. Kokonaismäärästä noin 30 prosenttia on nuuskaa, jonka myyminen Suomessa on kielletty tupakkalaissa (549/2016). Tiedot selviävät julkisilta paikoilta kerättyjen tyhjiä myyntipakkausten tutkimuksesta [<https://yle.fi/a/74-20155173>]. Vastuu roskaamisesta ei siis oikeudenmukaisesti voi langeta ainoastaan lakeja noudattaville tuottajille ja maahantuojille. Kustannusvastuun määrässä tulisi siksi huomioida vain se osuus tuotteista, jotka ovat tuotu Suomen markkinoille ja laillisesti Suomesta ostettuja.

Lisäksi BAT huomauttaa, että kustannusten kohdentaminen perustuu koostumustutkimukseen, joka kattaa ainoastaan neljä kaupunkia Etelä- ja Länsi-Suomessa. Pohjois- ja Itä-Suomi sekä pienemmät kunnat eivät ole edustettuina, mikä on ristiriidassa Euroopan komission ohjeistuksen kanssa. Ohjeistuksessa edellytetään, että otanta kattaa eri kokoisia kuntia, ottaen huomioon kaupungistumisen, väestötiheyden ja muut olennaiset seikat. Nikotiinipussien osuudeksi voi tämän johdosta muodostua ylimitoitettu arvio, sillä niiden käyttö on todennäköisesti marginaalisempaa kauempana Ruotsin rajasta.

### **4 §. Siivouskustannusten jakaminen tuoteryhmittäin**

Suomessa käytetyistä nikotiini- ja nuuskapusseista noin 70 prosenttia on tuotu maahan matkustajatuontina tai laittomasti, kuten esimerkiksi salakuljettamalla tai verkkokaupan välityksellä. Kokonaismäärästä noin 30 prosenttia on nuuskaa, jonka myyminen Suomessa on kielletty tupakkalaissa (549/2016). Tiedot selviävät julkisilta paikoilta kerättyjen tyhjiä myyntipakkausten tutkimuksesta [<https://yle.fi/a/74-20155173>]. Vastuu roskaamisesta ei siis oikeudenmukaisesti voi langeta ainoastaan lakeja noudattaville tuottajille ja maahantuojille. Kustannusvastuun määrässä tulisi siksi huomioida vain se osuus tuotteista, jotka ovat tuotu Suomen markkinoille ja laillisesti Suomesta ostettuja.

Lisäksi BAT huomauttaa, että kustannusten kohdentaminen perustuu koostumustutkimukseen, joka kattaa ainoastaan neljä kaupunkia Etelä- ja Länsi-Suomessa. Pohjois- ja Itä-Suomi sekä pienemmät kunnat eivät ole edustettuina, mikä on ristiriidassa Euroopan komission ohjeistuksen kanssa. Ohjeistuksessa edellytetään, että otanta kattaa eri kokoisia kuntia, ottaen huomioon kaupungistumisen, väestötiheyden ja muut olennaiset seikat. Nikotiinipussien osuudeksi voi tämän johdosta muodostua ylimitoitettu arvio, sillä niiden käyttö on todennäköisesti marginaalisempaa kauempana Ruotsin rajasta.

### **Voimaantulo ja siirtymäsäännös**

BAT yhtyy ministeriön näkemykseen voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä ja pitää välttämättömänä, että toimijoille annetaan riittävä siirtymäaika.

### **Asetusten perustelumuihistio**

#### **Tähän voitte jättää mahdolliset kommentitne muistioon**

BAT katsoo, että ministeriö ei asetusluonnoksen perustelumuihistiossa tarjoa riittävästi perusteluja tiedottamis-, keräys- ja siivouskustannusten määräytymiselle. Ministeriö ei ole asetusluonnoksessa perustellut tarkemmin tiedotukseen ja neuvontaan kohdistuvien korvausten tasoa eikä esimerkiksi sitä, mihin lasketut kustannukset perustuvat. BAT katsoo, että nikotiinipusseihin ja niistä syntyviin jätteisiin liittyvän tiedotuksen ja neuvonnan kustannukset ovat asetusluonnoksessa suhteettoman korkeat. Mikäli tiedotuksen ja neuvonnan tavoitteena on roskaamisen vähentäminen, olisi BATin näkemyksen mukaan perusteltua, että siitä aiheutuvat korvaukset olisivat suhteessa syntyvän roskaamisen määrään.

### **Muut kommentit**

#### **Tähän voitte jättää mahdolliset muut kommentitne**

-

Hertzberg Tyko  
British American Tobacco Finland Oy